

Sygn. akt I ACa 67/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Jolanta Polko (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu (...) w W.

przeciwko J. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt I C 69/14,

- 1) oddala apelację;
- 2) nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Jolanta Polko	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Joanna Kurpierz
------------------------	---------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 67/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 20 czerwca 2013r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym (...) Fundusz(...) w W. wniósł przeciwko J. P. o zapłatę kwot:

- 434,30 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20.06.2013r. do dnia zapłaty;
- 35,15 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20.06.2013r. do dnia zapłaty;
- 267,05 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20.06.2013r. do dnia zapłaty;
- 1057,06 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 20.06.2013r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu podano, że powód nabył wierzytelność wobec pozwanego od (...) S.A. w W., na którą składają się następujące należności:

- 434,30 zł tytułem odsetek karnych naliczonych przez Bank od kwoty niespłaconego kredytu do dnia 15.12.2011r.,
- 35,15zł tytułem kosztów poniesionych przez Bank – poprzedniego wierzyciela,
- 1057,06zł tytułem niespłaconej kwoty kapitału,
- 367,05zł tytułem odsetek karnych w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP naliczone od kwoty niespłaconego kapitału od dnia 16.12.2011r. do dnia 19.06.2013r.

Pozwany został powiadomiony o zmianie wierzyciela i wezwany do zapłaty – bezskutecznie.

W dniu 26 czerwca 2013r. wydano nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Na skutek wniesienia sprzeciwu przez pozwanego postanowieniem z dnia 07 sierpnia 2013r. uchylono nakaz zapłaty w całości i przekazano sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu wC..

Powód na wezwanie Sądu uzupełnił braki formalne. Pozwany złożył odpowiedź na pozew datowaną na dzień 17 grudnia 2013r. wnosząc o oddalenie powództwa, a następnie złożył pozew wzajemny datowany na dzień 13 stycznia 2014r., domagając się zasądzenia od powoda, a pozwanego wzajemnie kwoty 100 000 zł. Postanowieniem z dnia 24 lutego 2014r. Sąd Rejonowy w C. przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Bielsku – Białej. Prawomocnym zarządzeniem z dnia 19 listopada 2014r. zwrócono pozew wzajemny.

Wyrokiem z dnia 20 października 2015r. Sąd Okręgowy w Bielsku – Białej zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 836,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1057,06 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 20 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty, a także kwotę 647,54 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Istotne elementy stanu faktycznego przyjętego przez Sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia przedstawiają się następująco:

W dniu 08 czerwca 2004r. J. P. zawarł z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. Oddziałem w B. umowę rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego (...). Pismem z dnia 18 października 2010r. Bank wypowiedział pozwanemu wyżej opisaną umowę rachunku ze względu na nieuregulowanie zaległości, podając, że ujemne saldo rachunku wynosiło ogółem 1 266,43zł, na co składały się kwoty: 1 115,20zł tytułem niespłaconego kapitału oraz 151,23zł tytułem odsetek. Na podstawie umowy o sprzedaży wierzytelności, zawartej w dniu 09 listopada 2011r. pomiędzy (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a (...) Funduszem (...) w W., pozwany nabył wierzytelność przysługującą Bankowi względem J. P., a wynikającą z w/w umowy rachunku (...). Strony umowy o przelew wierzytelności w dniu 04 stycznia 2012r. podpisały Aneks nr (...) do umowy; a jego załącznikiem była lista wierzytelności, zgodnie z którą Bank przelał na powoda wierzytelność, wynoszącą wówczas ogółem kwotę 1 526,51zł, na którą składały się: 1 057,06zł kwoty głównej niespłaconej należności, 35,15zł tytułem kosztów poniesionych przez Bank, 434,30zł tytułem skapitalizowanych odsetek. Pismem z dnia 13 stycznia 2012r. Bank zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności na rzecz powoda. Pismem z dnia 19 stycznia 2012r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 1

556,40zł, na którą złożyły się: 1 057,06zł kwoty głównej niespłaconej należności, 35,15zł tytułem kosztów, 434,30zł tytułem skapitalizowanych odsetek karnych za okres do dnia 15.12.2011r. oraz 29,89zł tytułem odsetek karnych za okres od 16.12.2011r. do 27.01.2012r. Pozwany należności nie zapłacił.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo było uzasadnione w całości. Przywołał Sąd przepis art. 509 k.c. zgodnie, z którym wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwia się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością na nabywcę przechodzą wszelkie związane z nią prawa, a w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Powód wykazał zasadność zgłoszonego roszczenia. Udowodnił, że nabył wierzytelność względem pozwanego przysługującą (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. z tytułu umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego (...) z dnia 08 czerwca 2004r. oraz wykazał, co na dochodzoną pozwem kwotę się składa. Pozwany w istocie nie zakwestionował merytorycznie skutecznie ani istnienia długu co do zasady ani jego wysokości. Twierdzenia i argumentacja zawarte w pismach procesowych oraz treść przesłuchania pozwanego nie miały bezpośredniego merytorycznego odniesienia do przedmiotu procesu, określonego żądaniem pozwu. Powództwo wzajemne zostało prawomocnie zwrócone. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości i wnosząc o jego umorzenie w całości. Skarżący zarzucił naruszenie art. 15 § 1 i 2 k.p.c. poprzez nieprawidłowość przekazania sprawy przez Sąd Rejonowy w C. do Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej. Nadto wskazał, iż niezrozumiałe jest procedowanie przez Sąd Okręgowy i zasądzanie wyrokiem z dnia 20 października 2015r. kwot epizodycznych jak na zagraniczne towarzystwo Funduszu Inwestycyjnego z siedzibą w L., co ma wydzźwięk niepowagi orzeczenia Sądu Okręgowego. Skarżący odwołał się to treści art. 771 k.p.c., a także wskazał, że ma status bezdomnego i niedysponującego kwotą nawet 100 zł, a tym samym orzeczenie Sądu pierwszej instancji jest chybione. Dodatkowo zawiadomił, że jest w toku odbywania kary pozbawienia wolności powołując sygnaturę VIII Dz. Og. 30/10, stąd nie powinno się wszczynać przeciwko niemu sprawy, zaś tocząca się sprawa, co do zasady winna zostać umorzona. Zdaniem skarżącego w toku postępowania odwoławczego przy braku adwokata, zdolności sądowej i procesowej, winien mieć, co najmniej ustanowionego kuratora według art. 69 k.p.c.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w postaci kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych. W ocenie powoda zaskarżony wyrok w pełni odpowiada prawu, a zarzuty podniesione przez pozwanego są w całości bezzasadne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasadna nie jest i skutku odnieść nie może.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Apelacyjny z mocy art. 378 § 1 k.p.c. może rozpoznać sprawę tylko w granicach apelacji. Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (por. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Z powyższego wynika, że w przypadku nie podniesienia w apelacji zarzutów naruszenia prawa procesowego, które miałyby podważyć ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny pozostaje związany tymi ustaleniami rozpoznając sprawę w granicach apelacji.

Pozwany w swojej apelacji zgłosił wyłącznie zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, jednak żaden z nich nie odnosił się do poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Z tej przyczyny - wobec niezakwestionowania ustaleń faktycznych przez pozwanego, ustalone przez Sąd pierwszej instancji okoliczności, że powód jest następcą prawnym (...) Banku (...) S.A. w W., a z wypowiedzenia umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego (...) z dnia 18 października 2010r. wynika - jakie było zadłużenie pozwanego na rachunku oraz z jakich tytułów powstało. Z uwagi na fakt, że pozwany zarówno w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz obecnie w apelacji nie

kwestionował następstwa prawnego powoda ani też wysokości żądanej przez powoda kwoty, wystarczające będzie wskazanie, że podziela Sąd Apelacyjny dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne i uznaje je za własne. Z prawidłowo poczynionych ustaleń wyciągnął sąd pierwszej instancji prawidłowe wnioski, a mianowicie, że pozwany jest zobowiązany wobec powoda do zwrotu kwot żądanych pozwem.

Odnosząc się natomiast kolejno do podniesionych w apelacji pozwanego zarzutów, wskazać należy, że chybiony jest zarzut naruszenia art. 15 § 1 i 2 k.p.c. Powództwo główne zostało wytoczone w elektronicznym postępowaniu postępowaniu upominawczym przed właściwy rzeczowo Sąd Rejonowy L. w L., na skutek wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w dniu 26 czerwca 2013r., działając na podstawie art. 505⁽³⁾ (6) § 1 k.p.c. Sąd ten stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w C., jako sądowi właściwości ogólnej pozwanego. Sąd Rejonowy w C. byłby związany przekazaniem sprawy w oparciu o art. 200 § 2 k.p.c., jednakże pozwany w piśmie z dnia 17 grudnia 2013r. (k. 60-62), doprecyzowanym w piśmie z dnia 13 stycznia 2014r. (k. 68-69) oraz na rozprawie w dniu 24 lutego 2014r. (k. 72-73), wniósł pozew wzajemny domagając się zasądzenia kwoty 100 000 zł. Art. 204 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. nakazuje wniesienie pozwu wzajemnego do sądu pozwu głównego, co oznacza, że sąd pozwu głównego jest właściwy również dla pozwu wzajemnego, choćby - stosownie do przepisów k.p.c. - nie był miejscowo właściwy do rozpoznania pozwu wzajemnego. Jednakże unormowanie to odnosi się tylko do sytuacji, gdy sąd pozwu głównego jest również rzeczowo właściwy dla powództwa wzajemnego bądź też, przy różnej właściwości rzeczowej dla każdego z powództw, gdy sądem pozwu głównego jest sąd okręgowy. Odmiennie natomiast unormował kodeks postępowania cywilnego sytuację, gdy dla powództwa głównego i wzajemnego są rzeczowo właściwe różne sądy, przy czym sąd okręgowy jest rzeczowo właściwy tylko dla powództwa wzajemnego. W takim wypadku zgodnie z unormowaniem zawartym w zdaniu drugim art. 204 § 2 k.p.c., sąd rejonowy (sąd pozwu głównego) przekazuje całą sprawę sądowi właściwemu do rozpoznania powództwa wzajemnego. W okolicznościach niniejszej sprawy mieliśmy do czynienia z taką sytuacją, bowiem żądanie pozwu wzajemnego przewyższało kwotę 75 000 zł, a zatem do jego rozpoznania w oparciu o art. 17 pkt 4 k.p.c. właściwym rzeczowo był Sąd Okręgowy w Bielsku – Białej. Wobec tego postanowienie wydane przez Sąd Rejonowy w C. miało swoją podstawę prawną w art. 204 § 2 zd. pierwsze k.p.c. w zw. z art. 17 pkt 4 k.p.c. i nie dopuszczono się obrazy przepisu art. 15 § 1 i 2 k.p.c.

Kolejny z podniesionych zarzutów odnosi się błędnie Sądu pierwszej instancji w oparciu o przepis art. 771 k.p.c., przy czym jego podniesienie przez skarżącego jest, co najmniej niezrozumiałe. Z powołanego przepisu wynika, bowiem, że przyznane stronie przez sąd w postępowaniu rozpoznawczym lub z którego strona korzysta z mocy ustawy, zwolnienie od kosztów sądowych rozciąga się także na postępowanie egzekucyjne. Ratio legis tego przepisu to zapewnienie podmiotowi nie dysponującemu koniecznymi środkami majątkowymi lub ustawowo zwolnionemu od ponoszenia kosztów sądowych, dostępu do postępowania wykonawczego, niezależnie od tego, czy egzekucja prowadzona jest przez sąd, czy przez komornika. Zwolnienie odnosi się wówczas do kosztów egzekucyjnych (opłat egzekucyjnych i wydatków), pełniących rolę analogiczną do kosztów sądowych. Przepis art. 771 k.p.c. nie ujmuje zwolnienia od kosztów sądowych jako sytuacji faktycznej, w której strona jest wolna od zapłacenia kiedykolwiek jakichkolwiek kwot w związku ze wszczętym przez nią lub przeciwko niej postępowaniem sądowym. Przepis ten dotyczy bowiem wyłącznie sytuacji, gdzie w konkretnym postępowaniu sądowym strona uzyskała zwolnienie od kosztów sądowych i obejmuje również etap wykonania orzeczenia zapadłego w tym postępowaniu. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych w żadnym razie, co do zasady nie obejmuje wykluczenia "raz na zawsze" ewentualności ponoszenia przez stronę zwolnioną ciężaru kosztów sądowych i podlega każdorazowo rozpoznaniu w konkretnej sprawie cywilnej toczącej się z jej udziałem. Zatem fakt ewentualnego uzyskania przez pozwanego zwolnienia od kosztów sądowych w bliżej nieokreślonym postępowaniu sądowym nie miał wpływu na obciążenie pozwanego w wyroku kosztami postępowania w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zaistniały także przesłanki do ustanowienia dla pozwanego kuratora na podstawie art. 69 k.p.c. Powołany przepis umożliwia ustanowienie kuratora dla strony pozbawionej zdolności procesowej, która nie ma przedstawiciela ustawowego, jak również dla strony niemającej organu powołanego do jej reprezentowania. Przepis ten ma charakter wyjątkowy i winien znaleźć zastosowanie w sytuacji niecierpiącej zwłoki, zezwalając na samodzielne ustanowienie przedstawiciela strony w postaci kuratora przez sąd procesowy na potrzeby toczącego się postępowania i dokonywanie dalszych czynności z jego udziałem. Zasadniczą przesłanką ustanowienia kuratora jest zgodnie z art. 69 k.p.c. brak zdolności procesowej strony, nie zaś jej nieobecność, w tym nawet spowodowana pozbawieniem wolności. W okolicznościach niniejszej sprawy pozwany nie był pozbawiony zdolności sądowej ani procesowej.

W związku z powyższym wyrok sądu pierwszej instancji uznać należy za trafny, zatem apelację pozwanego - jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., mając na uwadze trudną sytuację materialną i życiową pozwanego, będącą podstawą do częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, a stanowiącą szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na zastosowanie tego dobrodziejstwa. Skarżący nie jest profesjonalistą, zatem mógł być subiektywnie przekonany o słuszności swoich twierdzeń, zaś treść apelacji oraz wcześniejszych pism składanych w toku procesu, świadczą o niezrozumieniu istoty sporu.

SSO del. Jolanta Polko SSA Piotr Wójtowicz SSA Joanna Kurpierz